

เครื่องมือวัดและประเมินผล
“วรรณคดีและวรรณกรรม”
(ฉบับนักเรียน)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง (ครูอ่านคำชี้แจงให้นักเรียนฟัง)

ให้นักเรียนตอบคำถาม โดยเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก. ข. ค. หรือ ง. หน้าคำตอบที่ถูกต้อง ใช้เวลา ๓๐ นาที

๑. ข้อใดแสดงถึงความเชื่อต่างจากข้ออื่น

ก. เดชะพระเวทวิเศษขลัง	สีหมอกมีกำลังขึ้นดั่งเกา
ข. คิดพลางทางร้ายมนตรีสะกด	หลับหมดเจียบดีไม่มีเสียง
ค. ถึงเดือนสิบจวนสารทงยังขาดวัน	คิดกันจะมีเทศน์ด้วยศรัทธา
ง. ยังเครื่องรางปลุกเสกล้วนเลขยันต์	ฤชวัญเข้าเจ้ารังเกียจด้วยเกลียดผี

ตอบคำถาม ข้อ ๒ - ๔ จากบทอ่านต่อไปนี้

อจกลับตามวางกระจ่างแสง	เจ้าตกแต่งเครื่องเรือนไว้หนักหนา
เครื่องแป้งจัดตั้งไว้หลังม้า	ชั้นล้างหน้าพานรองของผู้ตี
เครื่องนากเครื่องทองสองสำหรับ	เรียงลำดับวางไว้เป็นที่ที่
โถชี้ผึ้งแป้งร่ำน้ำมันตานี	โตะหวีตั้งเรียงไว้เคียงกัน
โตกพานหีบปิดจัดตั้งซ้อน	ทั้งผ้าผ่อนพับเรียบทุกสิ่งสรรพ
เครื่องไหว้พระนั้นจัดอัมจันทร์	คั่นช่องแกะงาเป็นหน้าพรหม
	(ขุนช้างขุนแผน)

๒. บทอ่านข้างต้นใช้โวหารประเภทใด

ก. อุปมาโวหาร	ข. สาธกโวหาร
ค. บรรยายโวหาร	ง. พรรณนาโวหาร

๓. ข้อใดคือลักษณะของตัวละครในบทอ่าน

ก. อุดม	ข. มัธยัสถ์
ค. มีระเบียบ	ง. ขยันหมั่นเพียร

๔. ข้อใดกล่าวถึงลวดลายของสิ่งของเครื่องใช้

ก. บาทที่ ๑	ข. บาทที่ ๓
ค. บาทที่ ๕	ง. บาทที่ ๖

ตอบคำถาม ข้อ ๕ - ๘ จากบทอ่านต่อไปนี้

ครั้นกวนอูแจ้งในหนังสือแล้วก็ร้องไห้ จึงว่าแก่ตันจิ้นว่า ซึ่งเรามาอยู่กับโจโฉนี้เพราะความจำใจ จะได้ลิ้มพีเสียนั้นหามิได้ ถึงอาสาโจโฉไปทัพครั้งไรก็สืบข่าวอยู่มิได้ขาด ครั้นรู้ว่าเล่าปี่อยู่กับอ้วนเสี้ยว ก็คิดอยู่ว่าจะไปหาแต่ยังมีได้ที่ ตันจิ้นจึงว่าท่านรักษาสัตย์อยู่ดั่งนั้น จงเร่งคิดอ่านไปหาเล่าปี่ให้จงได้ กวนอู จึงตอบว่า เมื่อจะเข้าไปอยู่กับโจโฉนั้น เราก็ได้ว่ากล่าวไว้ถึงสามประการ ครั้นรู้ข่าวบัดนี้ จะรีบไปตาม สัญญา คนทั้งปวงก็จะล่วงครหานินทาได้ จำเราจะคิดฝันผ่อนลาโจโฉเสียให้เป็นที่ก่อน ถึงมาตราว่าโจโฉ มิให้ไปเราก็จะไปให้ได้ แล้วกวนอูก็แต่งหนังสือตอบเล่าปี่ตามเนื้อความหนหลังทุกประการ	
	(สามก๊ก, เจ้าพระยาพระคลัง(หน))

๕. “หนังสือ” ในที่นี้มีความหมายว่าอะไร

ก. คำพูด	ข. จดหมาย
ค. เครื่องหมาย	ง. หนังสือ

๖. จากบทอ่าน แสดงให้เห็นถึงลักษณะของ “กวนอู” ยกเว้นข้อใด

ก. มีเหตุผล

ข. รักษาคำพูด

ค. สุภาพอ่อนโยน

ง. คิดถึงความรู้สึกของผู้อื่น

๗. “กวนอู” ร้องไห้จากสาเหตุใด

ก. เสียใจ

ข. เสียหน้า

ค. กังวลใจ

ง. อัดอั้นตันใจ

๘. “รักษาสัตย์” ในที่นี้แสดงถึงการรักษาสัตย์ต่อใคร

ก. โจโฉ

ข. เล่าปี่

ค. ตันจิ้น

ง. อ้วนเสี้ยว

ตอบคำถาม ข้อ ๙ - ๑๐ จากบทอ่านต่อไปนี้

มะกรูดสองแถวทาง แก้เกล้าเจ้าผึ่งลม ต้นมะกรูดสองเถื่อนถ้อง มะกรูดเหมือนนางสะดม แก้เกล้าเจ้าผึ่งลม ขจรสุคนธ์กลิ่นเกลี้ยง	คิดมะกรูดนางสาวสะดม กลิ่นขจรจายเรียบสบายใจ แถวพนม พ่างเพี้ยง รวยรีน รีนล้ำเรียบสบายๆ (ภาพยนต์โคลงนิราศธารโศก, เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร)
---	--

๙. บทอ่านข้างต้น **ไม่ได้** กล่าวถึงเรื่องใด

ก. ต้นมะกรูดมีกลิ่นหอม

ข. ผู้หญิงปล่อยผมตากลม

ค. ผู้หญิงใช้มะกรูดสระผม

ง. มีต้นมะกรูดอยู่สองข้างทาง

๑๐. บทอ่านข้างต้นให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใด

ก. ความเชื่อเกี่ยวกับความงาม

ข. ค่านิยมของผู้หญิงในสมัยก่อน

ค. การดำเนินชีวิตของคนสมัยโบราณ

ง. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรไทย

ตอบคำถาม ข้อ ๑๑ - ๑๔ จากบทอ่านต่อไปนี้

ศัตรูผู้ซ่อนเร้น ร้ายแห่งอิตตาสุด ใจตนเร่งรู้จุด แก้ที่ตัวเองไซ้	ในมนุษย์ กล่าวได้ บกพร่อง สว่างแจ้งญาณหลังๆ (ปณิธานกวี, อังคาร กัลยาณพงศ์)
---	--

๑๑. ข้อใดคือข้อคิดจากบทอ่านข้างต้น

ก. มนุษย์ต้องรักตนเอง

ข. มนุษย์ควรแก้ไขที่ตนเอง

ค. มนุษย์ควรรหาข้อบกพร่องของตน

ง. มนุษย์มีศัตรูคือมนุษย์ด้วยกันเอง

๑๒. จากบทอ่าน อะไร **ไม่ใช่** ศัตรูของมนุษย์

ก. ร่างกาย

ข. จิตใจ

ค. ความคิด

ง. ความรู้สึก

๑๓. แนวคิดหลักของบทประพันธ์เกี่ยวกับสิ่งใด

ก. ธรรมชาติ

ข. อารมณ์

ค. คุณธรรม

ง. จินตนาการ

๑๔. “ร้ายแห่งอึดตายสุด กล่าวได้” หมายถึงอะไร

ก. ผู้ร้ายต้องมีอึดมากที่สุด

ข. การมีอึดตายสามารถอธิบายได้

ค. กล่าวได้ว่าทุกคนต้องการมีอึดตา

ง. การมีอึดตาทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้อย่างถึงที่สุด

ตอบคำถาม ข้อ ๑๕ - ๑๗ จากบทอ่านต่อไปนี้

ในลักษณะอาการที่เป็นอยู่นี้ นับว่าเกือบเป็นประโยชน์ได้ดียวหนึ่ง เพราะความรักที่มีอยู่มิได้
เด่นอยู่ตามลำพัง ย่อมมีความทุกข์เป็นเพื่อนกระซิบอยู่ด้วย ซึ่งหนุนให้มีกำลังวังชาต่อต้านศัตรูอื่น
ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนบิดามารดาญาติพี่น้อง ซึ่งเกือบจะแตกหักกันเสียหลายหน

(กามนิทวาสิฏฐี, เสฐียรโกเศศ นาคะประทีป)

๑๕. บทอ่านข้างต้นใช้ภาพพจน์ใด

ก. อุปมา

ข. อุปลักษณ์

ค. บุคคลวัต

ง. อติพจน์

๑๖. ใจความสำคัญของบทอ่านคือข้อใด

ก. ความรักโดดเด่นอยู่เพียงลำพัง

ข. มีความรักย่อมมีความทุกข์

ค. ครอบครัวช่วยต่อต้านศัตรูอื่นได้

ง. ความรักทำให้ปรองดองกับครอบครัว

๑๗. ข้อใดคือน้ำเสียงที่ปรากฏในบทอ่าน

ก. ต่อว่า

ข. เตือนสติ

ค. ปลอบประโลม

ง. ประชดประชัน

ตอบคำถาม ข้อ ๑๘ - ๒๐ จากบทอ่านต่อไปนี้

ข้าพเจ้ารับมาพินิจดูด้วยความสนใจ ภาพนั้นวาดด้วยสีน้ำ แสดงถึงภาพลำธารที่ไหลผ่านเชิงเขา
แห่งหนึ่ง ซึ่งมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่หนาที่บตามลาดเขา อีกด้านหนึ่งของลำธาร เป็นทางเดินเล็ก ๆ ผ่านไปบน
ชะง่อนหิน บางตอนก็สูง บางตอนก็ต่ำตะปุ่มตะป่ำไปด้วยก้อนหินใหญ่น้อย มีพรรณไม้เลื้อยและดอกไม้ป่า
สีต่าง ๆ บนต้นไม้เล็ก ๆ ขึ้นเรียงรายอยู่ตามหินผานั้น ไกลออกไปบนหินก้อนใหญ่ก้อนหนึ่ง อยู่ต่ำลงไป
จนเกือบติดลำธาร แสดงภาพของคนสองคนนั่งอยู่ ภาพนั้นเป็นภาพที่วาดให้เห็นในระยะไกล

(ข้างหลังภาพ, ศรีบูรพา)

๑๘. บทอ่านข้างต้นกล่าวถึงด้านใดอย่างเด่นชัดที่สุด

ก. บุคลิกของผู้วาด

ข. ภาพวาดธรรมชาติ

ค. การเดินทางท่องเที่ยว

ง. ลักษณะนิสัยของตัวละคร

๑๙. ข้อใดไม่ปรากฏในบทอ่าน

ก. เมือง

ข. ภูเขา

ค. ป่า

ง. คน

๒๐. ข้อใดบรรยายต่างจากข้ออื่น

ก. ภาพนั้นวาดด้วยสีน้ำ

ข. ตะปุ่มตะป่ำไปด้วยก้อนหินใหญ่น้อย

ค. ภาพลำธารที่ไหลผ่านเชิงเขาแห่งหนึ่ง

ง. มีพรรณไม้เลื้อยและดอกไม้ป่าสีต่าง ๆ

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง (ครูอ่านคำชี้แจงให้นักเรียนฟัง)

ให้นักเรียนตอบคำถามข้อ ๑ - ๒ จากบทอ่านที่กำหนดให้ ใช้เวลา ๒๐ นาที

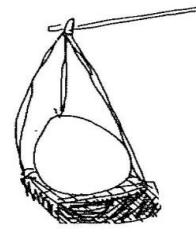
วางหาบไผ่ปิ้งกับมันเผา
แฝงเงาตีกทอดยอดกอดถนน
เขี่ยถ่านไกล้มอดอยู่วังวน
ดูจชีวิตมีดหม่นไกล้วางวาย

ยายแต่ยกตั้งนั่งข้างหาบ
ตาพราเดี่ยวเห็นภาพเดี่ยวเลื่อนสลาย
โอดเดี่ยวคอนสาแทรกขอแทรกกาย
เพียงเฝ้าคอยความตายมาคลายปม

“คนไม่กินไผ่ปิ้งกันแล้วหรือ”
ส่งเสียงเครือออ้อื่อน้ำลายขม
มันแห้งแข็งบนตะแกรงไม่นิยม
รสชาติคงไม่สมกับเมืองแมน

เก็บตั้งเอื้อมมือยื้อกระจาด
ประคองร่างอืดอาดด้วยแรงแขน
สอดไหล่ได้ไม้จางชวนหมิ่นแคลน
หาบโลกอันแร้นแค้นไร้ราคา

ยายแต่แก่หง่ามือค้ำหลัง
ดูจผงฝุ่นจากฝั้ววาสนา
ปูลิ้วเลาะเลียบบหมูตีกแห่งชะตา
ทิ้งร่องรอยอ่อนล้าเลื่อนพราวนั้น

(นครคนนอก, พลัง เพียงพิรุฬห์)

- ให้นักเรียนระบุคุณค่าด้านคุณธรรม ด้านอารมณ์ หรือด้านอื่น ๆ จำนวน ๔ ข้อ
- ให้นักเรียนเลือกคุณค่าข้อใดข้อหนึ่ง แล้วเขียนการนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน